

מגדל השמש

יום אחד טלפון מבן דודי אמנון. הזמין אותי לבקר במגדל השמש. היכן זה? שאלתי. במכון ויצמן. אמר: כשאתה מתקרב מכון בית דגן לרחובות מה אתה רואה? שאל. פרדסים, ענתי. בתוך הפרדסים בולטים שניים מגדל אחד הנראה כמו חמור בעמידה והשני הנראה כמו מגדל, זה מגדל השמש. נסעתי למכון ויצמן מצאתי את הבן דוד עלינו על המגדל ראינו את המראות סביבו ואת העדשה אשר אמורה לרכז את אורן, ברומו. ואמנון אמר: אתמול היה פה השגריר היפני ומאוד התפעל. ירדנו הסתכלנו על המראות מקרוב אכלנו ארוחת צהריים שבישלה אוסנת. אמנון גר בבית צנוע בתוך חצר המכון ויש לו אוטו תוצרת סקודה, אז סמל לאיכות נמוכה, נהוג בידי ביתו המקסימה שבו הוסענו אליהם הביתה. אכלתי ממטעמי אוסנת. אמנון סיפר שמגדל השמש, הממומן על ידי ממשלת גרמניה בעשרות מיליוני דולרים, הגיע לפירקו וצריך לעבור לפעילות מסחרית. כלכלנים של חברת ג'נרל דינמיקס ערכו לי בדיקת יתכנות ולא התלהבו, אולי אתה רוצה לנסות? בדיוק השלמתי כלי להערכת יתכנות פרויקטים של מחקר ופיתוח – הקופסא המורפולוגית ומאוד התחשק לי לנסות אותו פה, אמרתי: כן. הקופסא עובדת כך: ליד המחשב נורית. החוקר אומר לה את כל מה שהוא יודע והיא מספרת זאת למחשב ואז המחשב מחזיר את כל מה שאני יודע על הערכת פרויקטים. ומה יצא? יצא דווקא שכדאי. זה לא שהקופסא מחשבת כדאיות אחרת מכלכלני ג'נרל דינמיקס, אלא שבתקופה שבה מחיר חבית נפט היה 12 דולר אני חשבתי שיהיה נכון לחשב את הכדאיות גם בתרחישים אחרים למשל 36 דולר לחבית. כיום זה 100.

אמנון ארגן כנס שבו אציג את התוצאות. מרוב פחד לקחתי איתי את שרית (עוזרתי) ונסענו למכון ויצמן שעה קודם נכנסנו בגניבה לאולם ובדקנו את הציוד והאורות. בינתיים התחילו לבוא אנשים ביניהם כל המי ומי במחקר האנרגיה ואנשים בכירים במערכת הבטחון. אמנון שהוא גם פרופסור וגם גנרל הכיר את אלה ואלה. הוא הציג אותי בפני כמה מהם ואז לקח אותי הצידה ואמר: בדרך כלל ירצו כאן באנגלית באיזה שפה אתה בוחר? אני שרק חזרתי משנה וחצי באוסטרליה נפחתי את חזי ואמרתי: באנגלית כמובן. אנשים נכנסו לאולם בהמוניהם, הדיון נפתח הגיע תורי קצת לא היה נוח שם. היה עלי לעמוד עם הגב אל הלוח ולהשתמש במצביע לייזר שהיה אז ענין חדש. האולם היה מלא מפה לפה ובן דודי אמנון בשורה הראשונה הכול היה בשקפים יכולתי בכלל לא לדבר ורק להצביע אבל דיברתי. מקרוב ראיתי את אמנון מסתיר את פניו בידיו הבנתי הכול אבוד חיכיתי עד שיגמר. אינני נפגש עם אמנון לעיתים קרובות ולכן איני יודע מה גורלו של הפרויקט הספציפי הזה אבל אני קורא בעיתון ומה שקראתי לא מבשר טובות. בשנים שעברו שוכללה הטכנולוגיה המתחרה

יצור חשמל באמצעות תאים סולריים והסינים מוכרים אותה לכל דורש במחירים כל כך זולים
שכל טכנולוגית שמש אחרת לא יכולה להתחרות בהם.